

MERLEAU-PONTY, Maurice. Primát vnímání a jeho filosofické důsledky. 1. vyd. Praha: Togga, 2011. 82 s. ISBN 978-80-87258-72-9

(vybrané pasáže pouze pro účely kurzu)

40- „Mé vnímání není možné pokládat za intelektuální akt, protože ten by předmět uchopil buď jako možný nebo jako nutný – on je však ve vnímání dán jako „skutečný“. Dává se jako otevřený úhrn neomezené řady perspektivních náhledů, z nichž se k němu každý vztahuje a žádný ho nevyčerpává. Ve vztahu k předmětu není pouhou nahodilostí, že se mi dává deformovaný v závislosti na místě, které zaujímám, protože jen za tuto cenu může být „skutečný“. Perceptivní syntézu tedy musí provádět někdo, kdo je s to zachytit na předmětech určité perspektivní aspekty, neboť ty jsou aktuálně dány, a zároveň je překročit. Tímto subjektem zaujímajícím určité hledisko je mé tělo jakožto perceptivní a praktické pole, mé tělo, jehož gesta mají určitý dosah a vytyčují jako moje území celek předmětů, které jsou mi známé. Vnímání je zde chápáno jako vztah k celku, který je z principu uchopitelný pouze skrze určité své části nebo aspekty. Vnímaná věc není ideální jednotou, již by měla intelligence ve svém vlastnictví, jako například nějaký pojem geometrie, je to celek otevřený horizontu nekonečného počtu perspektivních náhledů, které se protínají podle určitého stylu, jímž je daný předmět vymezen.“

41 – „Vnímání v sobě tedy zahrnuje paradox imanence a transcendence. Imanence, protože vnímané nemůže být cizí tomu, kdo vnímá, a transcendence, protože v sobě vždy zahrnuje určitý přesah vedoucí za hranice toho, co je aktuálně dáno.“

44- „Je přesné, řekneme-li, že popisem vnímaného světa dospíváme k rozporům. Je stejně tak přesné, že existuje-li myšlení prosté rozporů, zavrhně svět vnímání jako pouhé zdání. Otázka však je, zda právě existuje logicky koherentní myšlení neboli myšlení čistého bytí.“

48 – „Vnímání a myšlení mají tedy společné to, že mají svůj horizont budoucího a minulého, a že se samy sobě ukazují jako časové, jakkoli neuplývají stejnou rychlostí ani ve stejném čase. Je tedy třeba říci, že naše myšlenky v každém okamžiku vyjadřují nejen pravdu, ale také naši schopnost právě v tento okamžik pravdy dosáhnout.“